

Statsbudsjettet 2021: Familie- og kulturkomiteen

Høringsnotat KUD Prop. 1 S (2020-2021)

15. oktober 2020

1. Kap 315/73 – Tilskudd til studieforbund

Studieforbund og tilskudd til kurs og opplæring er en helt nødvendig del av et kompetent frivillig musikkliv. Kulturbudsjettet for 2021 innebærer et kutt i opplæringstilskuddet på 10 millioner. For Norsk musikkråds medlemsorganisasjoner alene utgjør dette et rent tap på 3,3 millioner neste år, av penger øremerket kvalitetsbevisst opplæring i hele bredden av musikkorganisasjoner.

Fra 2021 er hele området foreslått overført fra Kunnskapsdepartementet til Kulturdepartementet. Vi ber komiteen være særlig oppmerksom på at summen dere arver fra 2020-budsjettet på utdanning har blitt kuttet uten begrunnelse, summen i dag tilsvarer halvparten av midlene feltet hadde til rådighet i 1990-årene.

Norsk musikkråd ber om at:

- Studieforbund godkjent av Kulturdepartementet kan fortsette sin vekst og utvikling ved å bevilge 12 millioner utover Kulturdepartementets forslag.
- Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet sørger for at frivillige kulturorganisasjoner som fortsatt tilhører studieforbund under Kunnskapsdepartementet gis anledning til å vurdere sin organisasjonstilknytning uten hindringer og negative økonomiske konsekvenser.

2. Kap 315/78 – Driftstilskudd Norsk musikkråd

Norsk musikkråd mottar årlig driftstilskudd fra Kulturdepartementet. De siste årene har vi valgt å prioritere økte driftsmidler til musikkorganisasjonene fremfor en nødvendig styrking av sekretariatet. I august 2018 ble Norges Korforbund og Norges Musikkorps Forbund tatt opp som medlemmer i Norsk musikkråd, og økte dermed antall medlemskap i paraplyen med 68 prosent. Hele musikkfrivilligheten er samlet i ett fellesskap med om lag 250.000 medlemskap. Innmeldingene har medført en nødvendig og omfattende organisasjonsgjennomgang og utviklingsprosess. I tillegg har Covid-19 situasjonen medført at Norsk musikkråd har igangsatt et massivt arbeid relatert til smittevern, blant annet en nasjonal veileder for musikkøvelser.

For å ivareta fordoblingen i medlemsmassen, nå ut til flerkulturelle utøvere og være et profesjonelt ressurscenter for medlemsorganisasjoner har Norsk musikkråd søkt Kulturdepartementet om en økning av driftstilskuddet. For 2021 innbefatter dette et inkluderingsløft på 4 millioner, et anleggsløft for helseforsvarlige og akustisk funksjonelle egnede lokaler på 3,3 millioner og et program for tillitsvalgtsoplæring og demokratibyggning på 2,2 millioner.

Norsk musikkråd ber om at:

- Norsk musikkråds driftstilskudd økes med 9,5 millioner utover KUDs forslag, til totalt 14,72 millioner.

3. Kap 325/77 – Stimuleringsordning til frivillighet og idrett

Det frivillige musikklivet er den største stenen i den kulturelle grunnmuren. Musikkrådets undersøkelser og prognosene fra våre organisasjoner viser at vi uten treffsikre tiltak vil oppleve et betydelig frafall av medlemmer og lag. I verste fall kan vi miste en generasjon unge utøvere. Både under og etter krisen vil det være behov for ekstraordinære midler til kompensasjon, stimulering og rekruttering.

De frivillige musikkorganisasjonene står for opplæringen av unge, fremtidige utøvere, selve grunnfjellet i musikksektoren. Talentene over hele landet må få mulighet til å utvikle seg. Det gjør de i all hovedsak gjennom lokalledene i de nasjonale musikkorganisasjonene, og derfor må grasrota få gode nok vilkår til at de kan fortsette driften. Det de trenger nå, er en kraftig vitamininnsprøytning i form av frie midler som er målrettet til aktivitet i lokale lag.

De frivillige kulturorganisasjonene generelt og det lokale kultur- og musikklivet spesielt er sterkt berørt av den pågående pandemien. Mange er redde for å gå i gang med øvelser, fremføringer, kurs og prosjekter. For organisasjonene i Norsk musikkråd er det av avgjørende betydning at aktiviteten kan reddes, fornyes og forsterkes i 2021. Alternativet er at en stor andel utøvere og frivillige vil falle fra og mange lag legges ned. Foreningen AKKS for jenteband mistet halvparten av medlemmene sine på noen få måneder. Norges Korforbund anslo allerede i juni at aktivitetsnivået var halvert fra 2019. Når registerforskning fra HUNT dokumenterer at musikk bokstavelig talt er folkehelse i hver tone, er dette en tragedie. Vi vet at det å delta på en ukentlig musikkøvelse bokstavelig talt forlenger livet. Også det å delta som utøver eller deltaker har en dokumentert helseeffekt.

Svært få frivillige lag i musikk-Norge har fått midler fra krisepakken som Lotteri- og stiftelsestilsynet forvalter. Nesten 80 prosent av lagene i musikkfrivilligheten har ikke mottatt kompensasjon fra ordningene så langt i 2020. De av våre lag som har mottatt midler fra krisepakken til frivillighet og idrett, har fått en samlet kompensasjon i størrelsesorden 110 millioner. Dette er i beste fall 1/5 av de reelle tapene.

I en kartlegging av våre lag i september oppgav 60 prosent at de ikke kvalifiserte kravene i ordningen. Utgiften det hadde vært å gi kompensasjon til de små aktørene ville vært marginal i det store regnestykket. Dette varslet vi om før ordningen ble justert, men ble ikke hørt.

Når vi vet dette, er det gode grunner til å stille spørsmål ved om det skal etableres enda en ny ordning. Hvorfor ikke heller bruke strukturen som allerede eksisterer gjennom etablerte ordninger som Frifond organisasjon og tilskudd til opplæringsaktivitet gjennom studieforbund? Slik unngår vi mer byråkrati og administrative byrder for de frivillige lagene. Lagene opplever at kompensasjonsordningene har fremstått som lite tilgjengelige.

Når målet er å få mest mulig aktivitet i kulturlivet, må vi unngå å lage nye ordninger som gir enda flere skjemaer og søknadsrutiner til de frivillige. Norsk musikkråd foreslår sammen med flere andre paraplyorganisasjoner at stimuleringsmidler heller baseres på eksisterende ordninger, og som gjør det mulig å planlegge aktivitet i hele 2021. Kompensasjonsordningen hos Lotteri- og stiftelsestilsynet bør videreføres i mindre skala, men forbedres.

Norsk musikkråd ber om:

- At det med rammen som settes av til en stimuleringsordning for lag registrert i Frivillighetsregisteret, skal:
 - 1/6 fordeles via studieforbund
 - 1/6 fordeles via Frifond organisasjon, hvorav en mindre andel til aktivitetsfremmende tiltak i regi av sentralledet
 - 1/3 forvaltes som en søkbar ordning hos Lotteri- og stiftelsestilsynet for kompensasjon for bortfall av inntekter. Denne skal og omfatte påførte kostnader ved lokale smitteutbrudd mv.
 - Grensen på 60 prosent statsstøtte for å kunne søke fjernes. Nedre beløpsgrense må fjernes.
 - Kulturdepartementet skal videre vurdere å bruke andre eksisterende ordninger til å fordele resten av stimuleringsmidlene på. En aktuell måte å gjøre dette på er at
 - 1/3 av stimuleringsmidlene fordeles gjennom systemet for momskompensasjonsordningen.

4. Fordeling av spilleoverskudd til kulturformål (del 3, kapittel 5.2.1)

Kulturformål som skal motta spillemidler

Mange tiltak og prosjekter er realisert gjennom overskuddet fra Norsk tipping. Fra 2015 har tippeneøkkelen fordelt overskuddet til idrett (64 pst), humanitære organisasjoner og kultur (begge med 18 pst). I en tid der enerettsmodellen er under press fra utenlandske spillselskaper er det viktig at tippeneøkkelen ikke undergraves. Når nye mottakere tar del i tippeneoverskuddet, kan det i ytterste konsekvens svekke enerettsmodellens legitimitet og Norsk tipping som aktør og garantist for ansvarlige spill.

Innenfor den delen av tippeneoverskuddet som skal gå til kulturformål, mener Norsk musikkråd det må etableres en mer prinsipiell tilnærming til hva tippeneoverskuddet skal brukes til. Gjennom årenes løp har stadig flere tilskuddsordninger, mottakere og formål kommet til. Det kan ikke se ut til at det ligger noen overordnet plan for hvilke tilskuddsordninger, mottakere eller formål som skal være en del av tippeneøkkelen eller hvem som skal ligge som mottakere over statsbudsjettet.

Norsk musikkråd ber om at:

- Kulturens andel av tippeneoverskuddet reguleres gjennom forskrift. En forskrift vil kunne sikre forutsigbarhet, måloppnåelse, utbetaling av tilskudd tidligere på året mv.
- Offentlige kulturoppgaver og tilskuddsordninger til drift ikke finansieres fra overskuddet til Norsk Tipping, men over det ordinære kulturbudsjettet. Det er en stor utfordring for mottagerne av slike driftstilskudd at de først vet om tilskuddsnivået halvveis ut i budsjettåret.

Med vennlig hilsen

Bjørgulv Vinje Borgundvaag
styreleder
bjorgulv@musikk.no

Telefon: 924 22 924

Bjørne Dæhli
generalsekretær
bd@musikk.no

Telefon: 950 62 358